

“MOV3. GALICIA VISTE CONSCIENTE”: CARA A MODA GALEGA SOSTIBLE

Nanda Couñago*

AMARANTE Setem ten como sinal de identidade a promoción do consumo responsable, e o consumo de roupa é un dos ámbitos que máis traballa, sendo parte da Rede internacional Roupa Limpa (*Clean Clothes Campaign*), que denuncia e visibiliza as condicións laborais e de vida de milleiros de mulleres na produción globalizada do téxtil.

Desde hai tempo está a denunciar como a deslocalización da produción de roupa en Galicia provoca graves condicións de explotación noutras partes do mundo e numerosas perdas de emprego no país. Efectos que van desde a explotación e represión, a saúde e a propia vida das traballadoras, ata cuestións sociais e ambientais. Mais, ao ter lonxe os centros de produción, as persoas consumidoras só ven o resultado final: unha peza de roupa barata e insistencia mediática e publicitaria para dicirnos que hai que “renovarse ou morrer”.

Está claro que as grandes multinacionais -non soas- conseguiron impor o modelo *fast fashion*, roupa de usar e tirar, reducindo a súa vida útil a 2 ou 3 anos como moito. Isto provocou en sociedades como a galega o incremento no consumo de roupa pero tamén un crecemento de lixo. En 2005 estimábase que cada español tiraba ao redor de 10 quilos de residuos téxtiles ao ano (460.000 t no conxunto do Estado)¹. Datos máis recentes din que Alemaña xa tira anualmente 1 millón de toneladas ou que EE.UU. en 2010 botaba ao lixo 13 millóns de toneladas de prendas téxtiles.

Pero este só é o resultado final dun longo proceso de contaminación que comeza desde o momento da súa fabricación. A viaxe é longa e cargada de moitos efectos nocivos para o medio e para a saúde, tanto da persoa que a fabrica como da que a consume.

A PRODUCCIÓN

Se facemos un pequeno percorrido podemos ver, por exemplo, que as principais materias empregadas na confección da roupa son o algodón e o poliéster. O algodón é unha materia natural, proporcionada pola natureza. O poliéster é unha materia sintética derivada do petróleo que require dun proceso químico de elaboración, co cal é altamente contaminante.

Só para o cultivo do 70% do algodón producido a nivel mundial precísanse enormes cantidades de auga (1.200 l/kg.) e consúmese o 25% dos pesticidas e o 10% dos fertilizantes empregados en todo o planeta². E aínda máis, co aumento do consumo de roupa, tamén medrou a produción de algodón transxénico, ata ser o 70% do que se produce. Sabemos que os pesticidas afectan a calidade do aire, do chan e da auga e da saúde das persoas, tanto das que recolectan o algodón, moitas delas crianzas, como das poboacións da contorna.

O poliéster precisa tamén grandes cantidades de auga para a súa fabricación e é un derivado do petróleo, co que todo isto implica, tardando 3-5 anos en deteriorarse. A diferenza é que o algodón é reutilizable e degradable; o poliéster, non.

OS TINGUIDOS

Dise que en India e China (na zona asiática, en xeral) saben antes que ninguén as cores que se van levar na tempada seguinte, pola cor coa que baixan os ríos ou os desaugues que van directamente ás rúas das múltiples zonas rurais e industriais destes países que se dedican a branquear ou tinguir algodóns e restos de fibras.

O impacto ambiental da industria téxtil faise evidente nalgúns ríos da India e China.

Traballadores pulverizando permanganato de potasio nunha fábrica de China.

Sosa cáustica, cloro para o branqueo, gases tóxicos, todos produtos nos que entran en contacto milleiros de persoas sen medidas de seguridade. Nunha zona rural da India onde se fan os tinguidos desde hai 10 anos, duplicáronse os casos de cancro das persoas traballadoras.

As multinacionais acoden aos países asiáticos para abaratar custes e burlar as medidas ambientais europeas ou americanas. Milleiros de substancias prohibidas en Europa son empregadas alí sen control sanitario e sen medidas de seguridade para as persoas traballadoras. Así, moitos deses produtos prohibidos regresan á nosa pel, provocando alerxias, enfermidades dermatolóxicas, respiratorias, etc.

A MODA

A moda impuxo o modelo do vaqueiro desgastado que, en vez de envellecer co uso, pagámolo por aparentar vello. En Turquía morreron, oficialmente, 57 persoas e 5.000 enfermaron por empregar técnicas baratas para desgastado desta prenda. A técnica do chorro de area a presión que contén sílice está provocando silicose en milleiros de persoas. Esta técnica está prohibida na UE e agora tamén no Estado turco, pero foi desprazada a Bangladesh. É barata, pero mata!³

Ao proceso de produción, transformación e distribución hai que sumar milleiros de quilómetros de transporte e de emisións de CO² para chegar a puntos de venda onde se producía e confeccionaba roupa, como é o caso de Galicia. Igual que os alimentos que percorren milleiros de quilómetros

INICIATIVAS DE MODA SOSTIBLE EN GALICIA

• Outra forma de producir vaqueiros •

Xiro: recente liña de vaqueiros en ecolóxico, confeccionados en Galicia. Tamén crea suéter-suadeira. Web: <http://xiroeco.com/>

• Camisetas ecolóxicas e suadeiras •

Mandacará: marca galega de roupa ecolóxica e serigrafías ecolóxicas. Foi unha das primeiras en especializarse no ecolóxico, creando a liña Be Green. Web: <http://www.mandacaru.eu/esp>

A Cestola na Cachola: cooperativa que traballa aplicando os seus propios debuxos e ilustracións sobre tecidos e prendas de xeito ético e sostible. Dá información detallada sobre cada peza de roupa 100% ecolóxica. Web: <http://www.cestolanacachola.org/web/gl/>

Caprapyrenaica: Suadeiras e camisetas de algodón 100% orgánico. Transparencia nos seus provedores. Web: <http://www.caprapyrenaica.es/>

Ash Santos: artista polifacético caracterizado polas súas ilustracións e os deseños das súas camisetas. Web: <http://thisisashville.blogspot.com.es/>

• Para as máis pequenas e pequenos •

Racataplán: diseña e produce roupa para nenos de 0 a 3 anos. As teas ecolóxicas veñen de Italia, e o estampado e confección realízanse en Galicia e na súa contorna. Web: <http://www.racataplan.com>

Alter-Nativa do Bebé: roupa e calzado ecolóxicos, porta-bebés, cueiros de tea, cosmética ecolóxica e alternativas naturais para a menstruación. Web: <http://www.laotratienda-delbebe.com/>

Erizo Violeta: Tipis, casañas e accesorios para nenos e nenas e para o fogar, como coxíns ou mandís elaborados con teas ecolóxicas e estampados únicos. Web: <http://erizovioleta.com/>

• Roupa artesanal para home e muller •

Le Chanelas: desde Pontevedra unen o local e o artístico. Ofrece roupa para home, muller e crianzas. Web: <http://www.lechanelas.com/>

Marujita Alegre: creacións feitas en Galicia, completamente a man e de modo artesanal. Este ano incorporou nos seus deseños tecidos ecolóxicos. Desenvolve un proxecto de roupa interxeracional para favorecer un maior aproveitamento da roupa. Web: <http://www.marujitaalegre.com/>

O Roupeiro do Tatán: tenda ourensá con roupa sostible propia (NOVE) e de marcas da Península e de Europa, e taller artesanal. Web: <https://www.facebook.com/oroupeiro-dotatan>

• Cara o residuo cero •

La Canalla: busca traballar con novas fontes naturais e tinguidos que estean na súa contorna. Pezas de roupa que teñan máis dunha función, unisex e multi-talla que buscan achegarse ao “residuo cero”. Web: <http://lacanallavigo.blogspot.com.es/>

Ada Negra: roupa para muller con produtos naturais de algodón, fios de cáñamo e bolas de madeira, tinguidos artesanais ao lume e secado ao sol, co mínimo consumo enerxético. Web: <http://www.adanegra.com/>

• Tendas de segunda man •

Plan B Pontevedra: tenda *vintage* que conserva, recupera e recicla as pezas de roupa. Personaliza e asesora para un total aproveitamento e reciclaxe das cousas que temos na casa. Web: <http://planbpontevedra.com/es/>

Vintage Village: negocio familiar de roupa *vintage* e de segunda man, dentro da rede internacional de tendas de segunda man. Web: <https://www.facebook.com/vintagevillagepontevedra>

• Deseño para noivas •

Rafael J. Cameselle e Pilar Ullod: introdución progresiva de tecidos ecolóxicos e criterios sostibles nos traxes de noiva, funcionais e con máis dun uso. Webs: <http://www.rafaeljcameselle.com> <http://cargocollective.com/pilarullod>

• Ilustración e tintes ecolóxicos •

Iván R: experimenta con tecidos naturais e colaborou con Marujita Alegre na elaboración das pezas interxeracionais. Web: <http://www.ivanr.net/>

Portal 48: espazo creativo que reúne moitas experiencias, e taller de serigrafía con tintas ecolóxicas. Web: <http://www.portal48.es/>

cando as mazás están ao lado da casa. A roupa que aquí nos chega puido ser producida nos centros de talleres que pecharon por mor da deslocalización e á procura do abarataemento de custes, á costa da saúde doutras persoas e do ambiente noutros países.

En Europa consumimos case o 70% da roupa que se produce en terceiros países, polo que o noso criterio de consumo non pode ser só a moda e o prezo. Só para a fabricación dunha camiseta empréganse máis de 150 gr. de produtos químicos e cores como o negro conséguense por medio de procesos altamente contaminantes. Se isto o multiplicamos polas pezas de roupa que consumimos....

A PLATAFORMA MOV3

Grazas ao traballo de moitas organizacións ecoloxistas e a un maior acceso á información sobre todas estas circunstancias, existe unha maior concienciación ou necesidade de facer outro xeito de consumo tamén na roupa onde prime a calidade e un xeito de producir respectuoso coas persoas e co medio, algo que non ten por que ser desconforme co deseño.

Sendo consciente dun aumento da demanda sobre onde poder consumir con estes criterios, hai dous anos en AMARANTE comezamos a investigar se era factible e había alternativas de consumo de roupa e como visibilizalas para facilitarlle á cidadanía o seu acceso. Pensamos que todas as alternativas se podían aglutinar baixo un paraguas común onde tendas de segunda man, marcas, deseñadoras, incluso estudantes de moda, puidesen ser accesibles á cidadanía galega e dar un impulso a este sector, e se era factible volver producir localmente.

En 2013 editamos unha pequena publicación "Madeixa" e organizamos unhas xornadas na Escola de Moda Mestre Mateo ás que convidamos a deseñadora María Almazán, a Xesús Iglesias, presidente da Asociación de talleres do téxtil de Galicia, a experiencia da tenda Alternativa do bebé -de produtos ecolóxicos- e a Campaña Roupa Limpa, para reflexionar e mostrar a posibilidade ás futuras deseñadoras e deseñadores de ir cara á produción ecolóxica, local e respectuosa coas persoas e a vida útil das pezas de roupa que se confeccionasen.

En xaneiro de 2014 demos forma ao primeiro encontro "MOV3. Galicia Viste Consciente", onde convidamos todas estas iniciativas a participar na creación dun espazo sobre moda ética sostible galega, para fortalecerse mutuamente e para ofrecer un espazo web onde toda a cidadanía consulte as opcións de consumo responsable de roupa que existen en Galicia. Para este traballo contamos coa colaboración e a experiencia da deseñadora e asesora María Almazán, quen realizou o labor de formación e asesoramento a todas estas iniciativas.

Deste traballo inicial nace o espazo e a web (www.mov3.gl) "MOV3. Galicia Viste Consciente" e márcanse uns principios da Plataforma para os que xa están e para os que queiran entrar.

Deseñando pezas de roupa colectivas.

MOV3 defínese como un colectivo galego vinculado ao téxtil que engloba tendas, marcas, deseñadores e deseñadoras que comparten ideas e proxectos, achegando cada quen o mellor de seu. Pensamos que outros xeitos de traballar son posibles. Optamos por un modelo de deseño con identidade propia que defende tanto o valor artístico das pezas como a súa calidade e durabilidade. En MOV3 camiñamos cara a eco-sostibilidade, o uso responsable dos recursos naturais e a produción local, comprometéndonos co consumo consciente e o respecto e trato digno ás persoas.

Entre as iniciativas que se incorporaron nesta primeira fase podemos atopar e acceder a distintas propostas tanto de deseñadoras, marcas como tendas onde prima o reciclado, a segunda man, o residuo cero, a artesanía, a recuperación da contorna, tinguidos naturais, certificados ecolóxicos. Todas intentan que a maior parte sexa producido en Galicia.

Agardamos que se vaian incorporando máis propostas similares que aposten pola produción sostible e local, o respecto ao medio, o comercio xusto, e pola difusión dun consumo responsable de roupa.

Agora, o noso proxecto é crear a primeira asociación de deseñadoras e deseñadores que fortaleza o sector e sirva para aproveitar recursos comúns ou aforrar custes (na compra compartida da tea, no asesoramento de marca, etc.), dando un pulo importante á produción responsable de roupa, unido ao deseño, á creatividade e á artesanía.

*Nanda Couñago é directora de AMARANTE Setem e coordinadora de Roupa Limpa-Galicia.
+ info: roupalimpa@amarantesetem.org
Documental: www.rtve.es/alacarta/videos/la-noche-tematica/noche-tematica-victimas-moda/1259323/
www.ropalimpia.org/gl

NOTAS:
¹Ministerio de Agricultura, alimentación y Medioambiente
²Datos extraídos de informes da Axenda 21 da Unión Europea e informes investigación de Roupa Limpa.
³<http://www.nosandblasting.org/>

O 11 de xaneiro naci "MOV3. Galicia Viste Consciente" nun Encontro de deseñadoras/as no Pazo da Cultura de Pontevedra.

Grupos de traballo de MOV3.

Principios básicos de MOV3.